

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавський економічний університет (Польща)
Гентський університет (Бельгія)
UNIVERSITY ISMA (Латвійська республіка)
UNIVERSITY NORTH (Хорватія)
VARNA FREE UNIVERSITY «CHERNORIZETS HRABAR» (Болгарія)
Академія праці, соціальних відносин та туризму
Міжрегіональна Академія управління персоналом
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ
Матеріали XI Міжнародної
науково-практичної Інтернет-конференції**

25 квітня 2024 року

Полтава – 2024

3. «Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW)», від 06.10.1999, №995_794, URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення 28.03.2024)

*Єрмак Олександр Олександрович,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», доктор юридичних наук, доцент, професор
кафедри публічного управління, адміністрування та права*

*Синиця Альона
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», здобувачка вищої освіти
спеціальності 081 «Право»*

ОБМЕЖЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД ЛЮДИНИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Людина завжди є і буде найвищою цінністю суспільства, але в період воєнного стану деякі права людини можуть бути обмежені органами державної влади з метою забезпечення загального захисту суверенітету країни. На сьогодні ця тема є дуже актуальною, оскільки військові конфлікти стали не рідкістю у сучасному світі. У зв'язку з цим дуже важливо розглянути, які можуть бути обмеження прав та свобод людини.

Воєнний стан – це такий особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним на те органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1].

Законом України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12 травня 2015 року [1] регулюється порядок введення воєнного стану на території України та встановлює перелік обмеження прав та свобод людини чи громадянина, такі обмеження є тимчасовими і введені задля забезпечення безпеки та захисту держави. Відповідно до цього закону обмежуються права, передбачені ст.ст. 30-31,33, 38-39, 41-43 Конституції України [2].

Військове командування разом з військовими адміністраціями можуть: примусово відчужувати майно, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та ви-

давати про це відповідні документи встановленого зразка; У разі підозри особи чи при потребі перевіряти телефонні розмови та листування людини. Встановлювати обмеження на пересування та вибір проживання людини, такі як: впроваджувати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, комендантську годину; встановлювати режим в'їзду та виїзду з країни та обмежувати свободу пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також рух транспортних засобів; Також під час дії воєнного стану заборонено проводити всеукраїнський референдум, а також заборонене скупчення великої кількості людей в одному місці (заборонено проводити мітинги, мирні збори, різні демонстрації, і загалом масові заходи). Крім того можуть вилучати у підприємств, установ і організацій навчальну та бойову техніку, вибухові, радіоактивні речовини і матеріали, сильнодіючі хімічні та отруйні речовини; Запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб, не залучених до роботи в оборонній сфері та захисту критичної інфраструктури і не заброньованих за підприємствами, установами та організаціями на період дії воєнного стану з метою виконання робіт, що мають оборонний характер, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Погоджуючись зі словами авторів дослідження «Актуальні питання обмеження прав людини під час воєнного періоду» [3] варто відмітити, що обмеження прав і свобод людини і громадянина під час дії воєнного стану мають певний мобілізаційний характер. Держава мобілізує приватні, індивідуальні права громадян, шляхом їх обмеження, полегшуючи забезпечення державного інтересу. Тобто в умовах воєнного стану відбувається певний перерозподіл та перебалансування співвідношення приватних прав та публічного інтересу.

Такий підхід є не тільки вимушеним, а й цілком гармонійним під час дії воєнного стану. Цілком справедливим є твердження, що відсутність подібних обмежень значно ускладнила б виконання державою свого обов'язку по захисту суверенітету. А це означає, що під погрозою постали б не тільки найбільш засадничі права та свободи, але й більш індивідуальні, адже без належного функціонування перших навряд чи можна казати про існування останніх взагалі.

Отже, підсумовуючи результати проведення дослідження з питання обмеження прав та свобод людини державними органами у період воєнного стану, варто зауважити, що ці обмеження є тимчасовим рішенням, вводяться відповідно до загального інтересу – захисту безпеки громадян та держави, шляхом встановлення справедливого балансу між інтересами.

Література:

1. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

2. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

3. Дослідження «Актуальні питання обмеження прав людини від час воєнного стану» UPL: http://lsej.org.ua/11_2022/20.pdf

*Кантока Владислав, Гопка Микита,
Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія
Кондратюка, здобувачі вищої освіти
спеціальності 081 «Право»*

*Шульга Валерія Олегівна
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка», асистент кафедри публічного управління,
адміністрування та права*

ВІДШКОДУВАННЯ МАЙНА ДЛЯ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ЗАВДАНИХ ВНАСЛІДОК ВТРАТИ МАЙНА ЧЕРЕЗ ВІЙНУ

Війна в Україні спричинила широкомасштабні руйнування та змусила мільйони людей покинути свої домівки. Уряд України вживає заходів для допомоги внутрішньо переміщеним особам (далі – ВПО), у тому числі шляхом надання компенсації за втрачене майно.

З 24 лютого 2022 року в Україні діють спеціальні програми для допомоги ВПО, які втратили майно через війну.

До прикладу, Постановою КМУ від 20 березня 2022 року № 326 «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» було затверджено порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації. Цей Порядок встановлює процедуру визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, починаючи з 19 лютого 2014 року. Вказаною постановою міністерствам, іншим центральним та місцевим органам виконавчої влади доручено розробити і затвердити у шестимісячний строк методики визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації [1].

Законом України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об’єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» визначається правові та організаційні засади надання компенсації за пошкодження та знищення окремих категорій об’єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій. Відповідно до статті 2 цього закону, отримати компенсацію можуть такі категорії громадян:

1. Власники пошкоджених/знищених об’єктів нерухомого майна
2. Замовники будівництва (тобто ті, хто заплатив за будівництво і вже побудував несучі стіни)